

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
АКАДЕМИЈА ЗА
СУДИИ И ЈАВНИ ОБВИНИТЕЛИ
“ПАВЕЛ ШАТЕВ”

Бр. _____

_____ 2019 година

С К О П Ј Е

Врз основа на член 13 став 1 алинеја 12 од Законот за Академија за судии и јавни обвинители („Службен весник на Република Македонија“ број 20/2015, 192/2015, 231/2015, 163/2018), Управниот одбор на Академијата, на предлог на Програмскиот совет на Академијата, на седницата одржана на _____ 2019 година, утврди

ПРОГРАМА ЗА ПРИЕМЕН ИСПИТ ВО
АКАДЕМИЈАТА ЗА СУДИИ И ЈАВНИ ОБВИНИТЕЛИ
„ПАВЕЛ ШАТЕВ“
2019 ГОДИНА

ОПШТИ НАПОМЕНИ

Приемот на слушатели во почетна обука во Академијата за судии и јавни обвинители е достапен за секој што ги исполнува условите за прием утврдени со Законот за Академија за судии и јавни обвинители, Статутот и општите акти на Академијата и кој успешно ќе го положи приемниот испит во една испитна сесија.

Приемниот испит за почетна обука во Академијата се состои од полагање на:

- Тест за активно познавање еден од трите најчесто користени јазици на Европската Унија (англиски, француски или германски),
- Квалификациски тест,
- Психолошки тест,
- Тест за интегритет и
- Испит.

Тестот за познавање на странски јазик (англиски, француски или германски) е анонимен и се полага писмено по електронски пат со одговарање на 100 прашања во вид

на решавање на електронски тест пред компјутер, кои се од областа на граматиката, разбирањето и вештината на изразување на странскиот јазик кој кандидатот го избрал да го полага (ниво B1).

Квалификацискиот тест се полага писмено по електронски пат и има за цел по пат на проверка на знаењата на пријавените кандидати од областа на домашното материјално и процесно право, меѓународното право, правото на Европската унија и најзначајните пресуди на Европскиот суд за човекови права да ги селектира кандидатите по квалитет, определен како минимум знаење за посетување на програмата за почетна обука.

Психолошкиот тест има за цел по пат на проверка на социјалните способности да ги афирмира кандидатите за вршење на функцијата судија и јавен обвинител.

Тестот за интегритет се заснова врз постојните етички и професионални кодекси за вршење на функцијата судија или јавен обвинител и има за цел проверка на етичките и моралните вредности на кандидатот за вршење на функцијата судија или јавен обвинител.

Испитот има за цел проверка на севкупните правни знаења и способности на кандидатите за прием и посетување на програмата за почетна обука, а се состои од:

- практичен дел што се полага писмено по електронски пат и се состои од испитна задача за решавање на 2 студии на случај (една од кривичен и една од граѓански судски предмет) и
- устен дел на испитот.

Со оваа Програма поблиску се уредени темите и областите од кои се изготвуваат прашањата за **тестот за познавање на странски јазик, квалификацискиот тест и испитот** како составни делови на приемниот испит и тоа од следниве области: казнено материјално и процесно право, граѓанско материјално и процесно право, трговско право, уставно право, управно право и меѓународно право.

1. КАЗНЕНО ПРАВО

КАЗНЕНО МАТЕРИЈАЛНО ПРАВО

КАЗНЕНО ПРАВО – ОПШТ ДЕЛ

1. Кривичното дело и кривичната одговорност;
2. Казни;
3. Алтернативни мерки;
4. Условна осуда;
5. Мерки на безбедност;
6. Казнување на правно лице;
7. Конфискација на имот и имотна корист и одземање на предмети;
8. Правни последици од осудата;
9. Рехабилитација;
10. Застареност;
11. Амнестија и помилување;
12. Важење на кривичното законодавство според местото на извршување на кривичното дело;
13. Значење на изразите од Кривичниот законик.

КАЗНЕНО ПРАВО – ПОСЕБЕН ДЕЛ

1. Кривични дела против животот и телото;
2. Кривични дела против слободите и правата на човекот и граѓанинот;
3. Кривични дела против изборите и гласањето;
4. Кривични дела против работните односи;
5. Кривични дела против половата слобода и половиот морал;
6. Кривични дела против бракот, семејството и младината;
7. Кривични дела против здравјето на луѓето;
8. Кривични дела против животната средина и природата;
9. Кривични дела против имотот;
10. Кривични дела против културното наследство и природните реткости;
11. Кривични дела против јавните финансии, платниот промет и стопанството;
12. Кривични дела против општата сигурност на луѓето и имотот;
13. Кривични дела против безбедноста на јавниот сообраќај;
14. Кривични дела против државата;
15. Кривични дела против вооружените сили;
16. Кривични дела против службената должност;
17. Кривични дела против правосудството;
18. Кривични дела против правниот сообраќај;
19. Кривични дела против јавниот ред;
20. Кривични дела против човечноста и меѓународното право.

КАЗНЕНО ПРОЦЕСНО ПРАВО

1. Начела и законски изрази;
2. Значење на законските изрази и други одредби;
3. Надлежност на судовите и изземање;
4. Јавен обвинител и правосудна полиција;
5. Жртва, оштетен и приватен тужител;
6. Обвинет и бранител;
7. Меѓуинституционална соработка и правна помош;
8. Поднесоци и записници;
9. Рокови;
10. Трошоци на кривичната постапка;
11. Имотноправно барање;
12. Донесување и соопштување на одлуките;
13. Доставување писмена и разгледување на списи;
14. Извршување на одлуките;
15. Заштита на личните податоци;
16. Мерки за обезбедување присуство на лица и непречено водење на кривичната постапка;
17. Мерки за пронаоѓање и обезбедување на лица и предмети;
18. Доказни средства;
19. Посебни истражни мерки;
20. Предистражна постапка;
21. Поднесување на пријава, рок за одлучување,
22. Истражна постапка;
23. Обвинителен акт и оценка на обвинителен акт;
24. Подготовки за главна расправа;
25. Главна расправа;
26. Пресуда;
27. Редовни правни лекови;
28. Вонредни правни лекови;
29. Скратена постапка;
30. Донесување на пресуда врз основа на спогодба на јавниот обвинител и осомничениот;
31. Постапка за медијација;
32. Постапка за издавање на казнен налог;
33. Постапка за изрекување на алтернативни мерки;
34. Постапка спрема правни лица;
35. Постапка за примена на мерките на безбедност, конфискација на имот и имотна корист, одземање на предмети и отповикување на условна осуда;
36. Постапка за донесување на одлука за пократко траење на казната на забрана, престанување на правните последици од осудата и бришење на осудата;
37. Постапка за надомест на штета, рехабилитација и за остварување на другите права на лица неоправдано осудени и несоновано или незаконито лишени од слобода;
38. Потерница и објава.

ПРЕКРШОЧНО ПРАВО

1. Прекршок и прекршочна одговорност;
2. Прекршочни санкции за полнолетни сторители;
3. Прекршочни санкции за деца;
4. Воспитни мерки;
5. Прекршочни санкции за правни лица и трговец поединец;
6. Посебни прекршочни мерки;
7. Застареност;
8. Евиденција на прекршочни санкции;
9. Забрзани постапки, Постапки за порамнување и спогодување;
10. Прекршочна постапка;
11. Постапка пред прекршочен орган;
12. Судска заштита;
13. Судска постапка;
14. Обвинет и право на одбрана;
15. Оштетениот, жртвата и нивното застапување;
16. Бранител;
17. Доставување на писмена;
18. Барање за поведување на прекршочна постапка;
19. Мерки за обезбедување на присуство на обвинетиот и за водење на прекршочната постапка;
20. Докажување;
21. Прекин и запирање на прекршочната постапка пред судот;
22. Привремено одземање на предмети, привремени мерки и привремена забрана;
23. Тек на постапката;
24. Донесување и соопштување на одлуки;
25. Трошоци на постапката;
26. Правни лекови;
27. Посебна постапка спрема деца;
28. Постапка за конфискација на имот, имотна корист и за одземање на предмети;
29. Надоместок на штета и други права на лицата на кои им биле изречени санкции;
30. Извршување и евиденција на одлуки.

ПРАВДА ЗА ДЕЦАТА

1. Општи одредби
 - Основни начела
 - Значење на поимите и изразите
2. Постапување со деца:
 - Мерки на помош и заштита
3. Санкции за кривични дела и прекршоци:
 - Општи правила за санкциите што им се изрекуваат на деца

- Воспитни мерки
- Казнување на деца
- Алтернативни мерки
- Примена на мерки на безбедност
- Санкции за дејствија што со закон се предвидени како прекршоци
- Изрекување на санкции на полнолетни лица за дејствија што со закон се предвидени како кривични дела кои ги сториле како деца
- Дејство на санкции за деца, рехабилитација и застареност

4. Постапка спрема деца:

- Постапка за примена на мерки на одвраќање
- Постапка на медијација
- Општи одредби на постапката за деца и надлежност на судот
- Постапка спрема деца за сторени дејствија што со закон се предвидени како кривични дела
- Прекршочна постапка

5. Заштита на деца жртви на кривични дела и сведоци во кривичната постапка

6. Превенција на детското престапништво.

2. ГРАЃАНСКО ПРАВО

ГРАЃАНСКО МАТЕРИЈАЛНО ПРАВО

1. Стварно право

- Право на сопственост и видови сопственост;
- Сосопственост и заедничка сопственост;
- Стекнување имот во брачна и вонбрачна заедница;
- Стекнување право на сопственост (правни основи и начини) и престанок на правото на сопственост;
- Заштита на правото на сопственост - видови тужби;
- Заштита и престанок на владение;
- Службеност, видови и нивна заштита;
- Соседско право;
- Заложно право;
- Правен режим на градежно земјиште;
- Правен режим на земјиште во државна сопственост;
- Примена на Законот за градежно земјиште и Законот за градење;
- Стекнување сопственост по основ на градба од несопственик;
- Договори за здружување средства за заедничка градба;

- Заштита на правото на сопственост кај дивите градби и злоупотреба на правото на имателите на бесправно изграден објект.

2. Облигационо право

- Правна и деловна способност на физичките и на правните лица;
- Договор, форми на договор, начин на склучување на договорот – општи услови на договорот;
- Настанување и престанок на обврските со посебен осврт на договорот;
- Капар и пишманлак;
- Ништовност на договорите;
- Рушливост на договорите и рокови за поднесување тужба;
- Раскинување на договорите;
- Причинување штета;
- Основи на одговорност;
- Видови одговорност;
- Надомест за штета и видови надомест;
- Надомест на штета од задолжително осигурување возила во сообраќајот;
- Надомест на нематеријална штета, основи и критериуми за нејзино определување;
- Граѓанска одговорност за навреда и клевета;
- Застареноста кај надомест на штета и регресен долг.
- Стекнување без основ;
- Побивање на должниковите правни дејства;
- Договорна казна и казнена камата;
- Парични обврски – валута – договорна камата;
- Исполнување на договорите;
- Пребивање;
- Отпуштање на долг;
- Новација;
- Соединување (конфузија);
- Истек на време, отказ;
- Начини на престанување на обврските;
- Застареност на обврските и преклузија;
- Договор за продажба;
- Договор за заем;
- Договор за закуп;
- Договор за дело;
- Договор за градење;
- Договор за осигурување;
- Договор за отстапување имот за време на живот;

- Договор за доживотна издршка.

3. Трудово право

- Засновање работен однос;
- Договор за вработување;
- Забрана на дискриминација и видови дискриминација;
- Заштита од вознемирување на работно место (мобинг);
- Права и обврски на работниците и на работодавците;
- Плати и надоместоци;
- Надомест на штета;
- Колективни договори;
- Штрајк;
- Заштита на посебни групи работници;
- Откажување договор за вработување (лични причини, причини на вина и деловни причини);
- Заштита во случај на повреда на правата на работникот.

4. Семејно и наследно право

- Склучување и престанок на брак – поништување и развод на брак;
- Семејно насилство според Законот за превенција, спречување и заштита од семејно насилство – мерки за заштита на семејството и жртвите на семејно насилство;
- Издржување – на брачниот другар, на децата, на родителите и на други роднини и определување издршка;
- Утврдување и оспорување на татковство и мајчинство;
- Постапка во семејни спорови;
- Законски наследници – наследни редови;
- Нужни наследници, исклучување и лишување од нужен дел;
- Видови наследување – законско и тестаментално;
- Здобивање со оставина и откажување од наследство и одговорност за долговите на оставителот;
- Наследнички тужби.

5. Интелектуална сопственост

- Авторско право;
- Сродни права;
- Повреда на авторското право и сродните права;
- Граѓанско-правна заштита на авторското право и сродните права;

- Поим на правото на индустриска сопственост;
- Патент, индустриски дизајн и трговска марка;
- Промет на правата од индустриска сопственост;
- Заштита на правата од индустриска сопственост.

ГРАЃАНСКО ПРОЦЕСНО ПРАВО

- Надлежност и состав на судот;
- Изземање;
- Рокови и рочишта;
- Записници;
- Тонско снимање на судските рочишта;
- Странки и нивни законски застапници и полномошници;
- Доставување; Видови доставување; Електронска достава;
- Поднесоци и уредност на поднесоците;
- Утврдување на вредноста на предметот на спорот;
- Трошоци на постапката;
- Претходно испитување на тужбата;
- Сопарничарство, видови и учество на трети лица во постапката;
- Докази, изведување докази и обезбедување на доказите;
- Подготвување главна расправа;
- Подготвително рочиште;
- Главна расправа;
- Тек и завршни зборови;
- Јавност на главната расправа;
- Раководење со главната расправа;
- Видови судски одлуки;
- Судско порамнување;
- Пресуда – видови;
- Донесување, објавување и изработување на пресудата;
- Дополнителна пресуда и поправање на пресуда;
- Решенија;
- Жалбена постапка;
- Право, содржина и причини за жалба;
- Ревизија;
- Повторување на постапката;
- Повторување на постапката по конечна пресуда на Европскиот суд за човекови права во Стразбур.
- Постапка во спорови од работни односи;
- Постапка во спорови поради смеќавање на владение;

- Постапка по платен налог;
- Постапка во спорови од мала вредност;
- Постапка пред избраните судови;
- Постапка во стопанските спорови;
- Одземање на деловна способност и враќање на деловната способност;
- Задржување во јавна здравствена установа за лекување душевни болести;
- Прогласување на исчезнато лице за умрено и докажување на смрт;
- Давање дозвола за склучување на брак;
- Одземање на вршење на родителски права, определување родителите да имаат положба на старател и враќање на родителските права;
- Продолжување на родителските права и должностите по полнолетството;
- Расправање на оставина;
- Уредување на начинот на управување и користење заеднички предмети;
- Уредување на односите меѓу етажните сопственици;
- Делба на заеднички предмет или имот
- Уредување на меѓи
- Определување надоместок за експроприрана недвижност;
- Составување на судски тестамент;
- Поништување на исправи;
- Чување на исправи;
- Судски депозит.

Алтернативно решавање спорови

- Поим и принципи на медијација;
- Предности и ограничувања на медијацијата;
- Поим на медијатор и услови за медијатор;
- Комора на медијатори;
- Постапка на медијација;
- Решавање работни спорови од мировен совет;
- Решавање колективни работни спорови од арбитража.

Извршување и обезбедување на побарувањата

- Извршна исправа, укинување на клаузулите за правосилност и извршност;
- Извршител – избор и обврски;
- Видови извршување;
- Правозаштитни средства при извршувањето - приговори, тужби;
- Постапка и средства за обезбедување на побарување.

3. ТРГОВСКО ПРАВО

- Трговец и трговец поединец;
- Јавно трговско друштво, командитно друштво (поим, форми, основање, основни карактеристики, односи и престанок);
- Друштво со ограничена одговорност (основање, пристапување, истапување, акти, преобразба, односи меѓу содружниците, органи на управување, начин и рокови за оспорување на одлуките, ДОО без основна главнина);
- Акционерско друштво (основање, пристапување, истапување, акти, преобразба, односи меѓу акционерите, органи на управување, донесување одлуки, начин и рокови за оспорување на одлуките, зголемување и намалување на основна главнина);
- Разграничување меѓу поимите „влог“ и „удел“, од една, и „основна главнина“ и „имот на трговско друштво како правно лице“, од друга страна;
- Статусни промени;
- Ликвидација;
- Прекршоци за кои спрема трговското друштво и спрема одговорното лице може да се изрече заштитна мерка – забрана на вршење дејност односно должност;
- Конфликт на интереси во трговското работење;
- Тужба за утврдување ништовност на трговско друштво;
- Тужба за одговорност на содружникот и акционерот за обврските на трговското друштво;
- Правото на содружникот, односно на акционерот за судска заштита и за оцена на законитоста;
- Тужба за утврдување ништовност на упис на трговско друштво;
- Тужба за утврдување ништовност и побивање одлука на собранието и одлука донесена на собир на содружниците или со одлучување преку допишување;
- Судско испитување на одлуката за соодносот за размена при статусна промена;
- Судски спорови кај статусните промени;
- Поим и правна природа на хартиите од вредност;
- Видови хартии од вредност;
- Трансакции и тргување со хартии од вредност;
- Финансиски извештаи и годишни сметки на друштвата;
- Берза на хартии од вредност;

- Комисија за хартии од вредност;
- Централен депозитар за хартии од вредност;
- Забранети дејства во работењето со хартии од вредност според Законот за хартии од вредност;
- Право на дивиденда (начин и рок на плаќање низ судската постапка), какво право е правото на дивидендата и дали треба да се дозволи плаќање камата за ненавремено исплатена дивиденда;
- Преземање на акционерските друштва;
- Стечајна постапка;
- Поим на меница;
- Видови меници;
- Менични дејства;
- Протест на меница;
- Менични побарувања;
- Поим на чек (издавање, форма, одговорност на издавачот);
- Договори во стопанскиот промет според Законот за облигациони односи (трговска продажба, осигурување, градење, шпедиција, складиштење, превоз, лиценца, заем, лизинг, франшизинг, факторинг) и банкарски договори (депонирање хартии од вредност, акредитив, банкарска гаранција);
- Постапка во стопански спорови.

4. УСТАВНО ПРАВО

1. Основни аспекти на структурата, содржината, систематизацијата и класификацијата на Уставот на Република Северна Македонија
2. Основни одредби и темелни вредности на уставниот поредок
3. Основни слободи и права на човекот и граѓанинот
4. Лични (граѓански) и политички слободи и права
5. Економски, социјални и културни права
6. Права на етничките заедници кои не се мнозинство
7. Гаранции на основните слободи и права
8. Организација на државната власт
9. Собрание на Република Северна Македонија
10. Претседател на Република Северна Македонија
11. Влада на Република Северна Македонија
12. Судство
13. Јавно обвинителство

14. Уставен суд на Република Северна Македонија
15. Локална самоуправа
16. Меѓународни односи
17. Одбрана на Републиката, воена и вонредна состојба
18. Измена на Уставот

5. УПРАВНО ПРАВО

1. Организација и надлежност на органите на државната управа
2. Надзор и органи за вршење на надзор
3. Раководење со органите на државната управа и нивни меѓусебни односи
4. Акти на органите на државната управа
5. Општа управна постапка:
 - Основни начела
 - Надлежност
 - Овластено службено лице
 - Управна соработка
 - Странка и нејзино застапување
 - Комуникација меѓу јавните органи и странките
 - Рокови и враќање во поранешна состојба
 - Тек на постапката
 - Трошоци на постапката
 - Известување и достава
 - Управни дејствија
 - Правни лекови
 - Вонредни случаи на укинување и поништување на управни акти
 - Извршување
 - Спроведување на законот и инспекциски надзор
6. Управно-судска заштита:
 - Управниот суд и неговата надлежност;
 - Странки во управен спор;
 - Основи за иницирање на управен спор;
 - Постапка пред Управниот суд / Видови одлуки;
 - Редовни правни лекови;
 - Постапка пред Виш управен суд / Видови одлуки;
 - Вонредни правни средства.

6. МЕЃУНАРОДНО ПРАВО И ПРАВО НА ЕУ

1. Извори на меѓународното право

- Меѓународни договори;

- Меѓународни обичаи;
- Општи принципи на правото, признати од цивилизираните народи.

2. Организација на Обединетите Нации

- Структура и органи на ООН;
- Надлежности.

3. Совет на Европа

- Структура и органи
- Видови акти на Советот на Европа

4. Европска конвенција за човекови права

- Интерпретација на Конвенцијата;
- Конвенцијата и националното право;
- Конвенцијата и Европската унија;
- Право на живот – член 2;
- Забрана за мачење – член 3;
- Право на слобода и сигурност – член 5;
- Право на правично судење – член 6;
- Право на почитување на приватниот и семејниот живот – член 8;
- Слобода на уверување, совест и религија – член 9;
- Слобода на изразување – член 10;
- Слобода на собирање и здружување – член 11;
- Право на ефективен лек – член 13;
- Забрана на дискриминација – член 14.

5. Заштита на правото на судење во разумен рок – Надлежност на Врховниот суд

6. Европски суд за човекови права

- Надлежност на ЕСЧП;
- Конечност на пресудите на ЕСЧП;
- Пресуди на Европскиот суд за човекови права во постапки иницирани против Република Македонија:
 - Јашар v. Република Македонија – (А.но. 69908/01) пресуда од 15/02/2007;
 - Аци Спирковска и др. v. Република Македонија – (А.но. 38914/05;17879/05) одлука од 3/11/2011;
 - Василковски и др. v. Република Македонија – (А.но. 28169/08) пресуда од 28.10/2010;
 - Радко v. Република Македонија – (А.но. 18002/02) пресуда од 16/07/2009;
 - Стојановски (А.но.1431/03) пресуда од 22/10/2009;
 - Атанасов(2) v. Република Македонија – (А.но. 41188/06) пресуда од 19/04/2011;
 - Стојменов v. Република Македонија – (А.но. 17995/02) пресуда од 05/04/2007;
 - Спасовски v. Република Македонија – (А.но. 45150/05) пресуда од 10/06/2010;

- Бајалциев v. Република Македонија – (А.но. 4650/06) пресуда од 25/10/2011;
- Митревски v. Република Македонија – (А.но. 33046/02) пресуда од 21/06/2007;
- Николов v. Република Македонија – (А.но. 41195/02) пресуда од 20/12/2007;
- Стојановски v. Република Македонија – (А.но. 41916/04) пресуда од 06/05/2010;
- Јовановски v. Република Македонија – (А.но. 40233/03) пресуда од 25/03/2010;
- Арсов v. Република Македонија – (А.но. 44208/02) пресуда од 19/10/2006;
- Маркоски v. Република Македонија – (А.но. 22928/03) пресуда од 02/11/2006;
- МЗТ Леарница v. Република Македонија – (А.но. 26124/02) пресуда од 30/11/2006;
- Дика v. Република Македонија – (А.но. 13270/02) пресуда од 31/05/2007;
- Руфи Османи v. Република Македонија – (А.но. 50841/99) одлука од 11/10/2001;
- Паризов v. Република Македонија – (А.но. 14258/03) пресуда од 07/02/2008;
- Ѓозев v. Република Македонија – (А.но. 14260/03) пресуда од 19/06/2008;
- Лазароски v. Република Македонија – (А.но. 4922/04) пресуда од 08/10/2009;
- Шурбаноска и др. v. Република Македонија – (А.но. 36665/03) одлука од 31/08/2010;
- Спасески и др. v. Република Македонија – (А.но. 15905/07) одлука од 27/09/2011;
- Дума v. Република Македонија – (А.но. 24660/03) пресуда од 07/05/2009;
- Вранишковски v. Република Македонија - (А.но. 39168/03) пресуда од 22/06/2010;
- Селмани и др. v. Република Македонија - (А.но. 67259/14) пресуда од 09/02/2017;
- Бекташиската заедница и други v. Република Македонија – (А.но. 48044/10, 75722/12, 25176/13) пресуда од 12/04/2018;
- Макрадули v. Република Македонија - (А.но. 64659/11, 24133/13) пресуда од 19/07/2018;
- Рамковски v. Република Македонија (А.но. 33566/11) пресуда од 08/02/2018.

7. Меѓународни судски инстанци

- Меѓународен суд на правдата – надлежност и структура;
- Меѓународниот кривичен суд и Римскиот статут – надлежност и структура;
- Меѓународен кривичен суд за поранешна Југославија – надлежност и структура.

8. Меѓународно приватно право и меѓународна правна помош

- Признавање и извршување на странски судски одлуки;
- Соработка во областа на кривичната материја;
- Соработка во областа на граѓанската материја.

9. Договори за основање на Европската унија

- Договор за основање Европска заедница за јаглен и челик (ЕЗЈЧ)
- Договор за основање Европска економска заедница (ЕЕЗ)
- Договор за основање Европска заедница за атомска енергија (ЕВРОАТОМ)
- Договор за спојување од Брисел (Merger Treaty)
- Единствен европски акт
- Договор од Мастрихт

- Договор од Амстердам
- Договор од Ница
- Договор од Лисабон

10. Институции и други тела на Европската унија

Институции:

- Европска комисија
- Совет на Европска унија
- Европски совет
- Европски парламент
- Суд на правдата на ЕУ

Други тела на Европската унија:

- Европски суд на ревизори
- Европска централна банка
- Европска инвестициона банка
- Европски Омбудсман
- Советодавни тела на ЕУ:
 - Економско-социјален комитет
 - Комитет на региони
- Агенции на ЕУ

11. Извори на правото на Европската унија

Примарни извори:

- Основачки договори
- Протоколи кон основачките договори
- Повелба за основните права на ЕУ
- Конвенции

Непишани примарни извори:

- Судска практика на Судот на правдата на ЕУ
- Општи правни начела
- Стандарди за основните човекови слободи и права
- Обичајни правила

Секундарни извори

- Регулативи
- Директиви
- Одлуки
- Препораки
- Мислења.

12. Начела на правото на Европската унија

- Начело на директно дејство
- Начело на супрематија
- Начело на ефективност
- Начело на субсидијаритет
- Начело на пропорционалност и опортунитет

13. Постапки за донесување на одлуки во Европската унија

Редовна законодавна постапка

Посебни законодавни постапки:

- Советодавна постапка
- Постапка на согласност
- Постапка на обратна согласност
- Постапка за усвојување буџет

Незаконодавни постапки:

- Информативна постапка
- Заедничка надворешна и безбедносна политика
- Меѓу-институционални договори

Делегирано донесување на одлуки (систем на комитологија)

14. Судски систем на Европската унија

Судска заштита пред Судот на правдата на ЕУ

Надлежност

Постапки:

- Постапка за утврдување повреда на договорите
- Испитување и поништување на правните прописи на органите на ЕУ
- Постапка во случај на неактивност на органите на ЕУ
- Прелиминарно толкување на правото на ЕУ

Судска заштита пред судовите на земјите членки на ЕУ

- Начело на процедурална автономија
- Одговорност на државата за повреда на правото на ЕУ
- Услови за одговорност за надомест на штета

БИБЛИОГРАФИЈА

- **Кривичен законик** („Службен весник на РМ“ 37/1996, 80/1999, 4/2002, 43/2003, 19/2004, 81/2005, 60/2006, 73/2006, 7/2008, 139/2008, 114/2009, 51/2011, 135/2011,

- 185/2011, 142/2012, 166/2012, 55/2013, 82/2013, 14//2014, 27/2014, 28/2014, 41/2014, 115/2014, 132/2014, 160/2014, 199/2014, 196/2015, 226/2015, 97/2017, 248/2018);
- **Закон за кривична постапка** („Службен весник на РМ“ бр. 150/2010, 51/2011, 100/2012, 142/2016; 100/2012, 142/2016, 198/2018);
 - **Закон за правда за децата** („Службен весник на РМ“ бр. 148/2013);
 - **Закон за прекршоците** („Службен весник на РМ“ бр. 124/2015);
 - **Закон за извршување на санкциите** („Службен весник на РМ“ бр. 2/2006, 57/2010, 170/2013, 43/2014, 166/2014, 33/2015, 98/2015, 11/2016, 21/2018, 209/2018);
 - **Закон за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка** („Службен весник на РМ“ бр. 98/2008, 145/2010, 104/2013, 187/2013, 43/2014, 160/2014, 97/2015, 148/2015, 64/2018);
 - **Закон за меѓународна соработка во кривична материја** - („Службен весник на РМ“ бр. 124/2010);
 - **Закон за облигационите односи** („Службен весник на РМ“ бр. 18/2001, 4/2002, 5/2003, 84/2008, 81/2009, 161/2009, 123/2013);
 - **Закон за сопственост и други стварни права** („Службен весник на РМ“ 18/2001, 92/2008, 139/2009, 35/2010);
 - **Закон за семејството** („Службен весник на РМ“ бр. 153/2014, 104/2015, 150/2015);
 - **Закон за превенција, спречување и заштита од семејно насилство** („Службен весник на РМ“ 138/2014, 33/2015, 150/2015);
 - **Закон за наследувањето** („Службен весник на РМ“ 47/1996);
 - **Закон за работни односи** („Службен весник на РМ“ 167/2015, 27/2016, Одлука на Уставен суд 2016, 120/2018);
 - **Закон за авторско право и сродни права** („Службен весник на РМ“, 115/2010, 140/2010, 51/2011, 147/2013, 154/2015, 27/2016.);
 - **Закон за индустриската сопственост** („Службен весник на РМ“, бр. 18/2009, 24/2011, 12/2014, 41/2014, 152/2015, 53/2016, 83/2018);
 - **Закон за задолжително осигурување во сообраќајот** („Службен весник на РМ“, бр. 88/2005, 70/2006, 81/2008, 47/2011, 135/2011, 112/2014, 145/2015);
 - **Закон за парнична постапка** („Службен весник на РМ“ бр. 7/11, 124/2015);
 - **Закон за вонпарнична постапка** („Службен весник на РМ“ 9/2008, Одлука на УС 2018);
 - **Закон за извршување** (Пречистен текст во „Службен весник на РМ“ 59/11, со измени во 148/11 и 187/13, 72/2016, 142/2016, 178/2017, 26/2018);
 - **Закон за градење** (Пречистен текст во „Службен весник на РМ“ бр. 70/2013, 79/2013, 137/2013, 163/2013, 27/2014, 28/2014, 42/2014, 115/2014, 149/2014, 187/2014, 44/2015, 129/2015, 217/2015, 226/2015, 30/2016, 31/2016, 39/2016, 71/2016, 132/2016, Одлука УС 103/2016, 35/2018, 64/2018, 168/2018);

- **Закон за градежно земјиште** („Службен весник на РМ“ бр. 15/2015, 98/2015, 193/2015, 226/2015, 31/2016, 142/2016, 190/2016);
- **Закон за експропријација** („Службен весник на РМ“ бр. 95/2012, 131/2012, 24/2013, 27/2014, 104/2015, 192/2015, 23/2016, 178/2016);
- **Закон за обезбедување на побарувањата** („Службен весник на РМ“ бр. 87/2007, 31/2016);
- **Закон за трговските друштва** („Службен весник на РМ“ бр. 28/2004, 84/2005, Одлука на УС 71/2006, 25/2007, 87/2008, Одлука на УС 17/2009, Одлука на УС 23/2009, 42/2010, 48/2010, Одлука на УС 8/2011, Одлука на УС 21/2011, 24/2011, 166/2012, 70/2013, 119/2013, 120/2013, 187/2013, 38/2014, 41/2014, 138/2014, 88/2015, 192/2015, 6/2016, 30/2016, 61/2016, 64/2018, 120/2018, 195/2018, 239/2018);
- **Закон за хартии од вредност** („Службен весник на РМ“ бр. 95/2005, 25/2007, 7/2008, 57/2010, 135/2011, 13/2013, 188/2013, 43/2014, 15/2015, 154/2015, 192/2015, 23/2016, 83/2018);
- **Закон за катастар на недвижности** („Службен весник на РМ“ бр. 55/2013, 41/2014, Одлука на УС 101/2014, 115/2014, 116/2015, 153/2015, 192/2015, 61/2016, 172/2016, 64/2018);
- **Закон за стечај** („Службен весник на РМ“ бр. 34/2006; 126/2006, 84/2007, Одлука на УС 3/2008, Одлука на УС 122/2009, 47/2011, 79/2013, 164/2013, 29/2014, 98/2015, 192/2015);
- **Закон за медијација** („Службен весник на РМ“ бр. 188/2013, 148/2015, 192/2015, 55/2016);
- **Изборен законик** („Службен весник на РМ“ Пречистен текст бр. 32/2014, Одлука на УС 31/2015, 196/2015, 35/2016, 97/2016, 99/2016, 136/2016, 142/2016);
- **Устав на РМ со амандманите I – XXX** („Службен весник на РМ“ 52/91, амандмани во 1/92, 31/98, 91/01, 84/03 и 107/05), Амандман XXXI („Службен весник на РМ“ бр. 3/09); Амандман XXXII („Службен весник на РМ“ бр.49/2011), Амандмани XXXIII, XXXIV, XXXV и XXXVI
- **Закон за судовите** („Службен весник на РМ“ бр. 58/2006, 62/2006, 35/2008, 150/2010, 83/2018, 198/2018, 96/2019);
- **Закон за јавното обвинителство** („Службен весник на РМ“ 150/2007, 111/2008, 198/2018);
- **Закон за Советот на јавните обвинители** („Службен весник на РМ“ бр. 150/2007, 100/2011);
- **Закон за Судскиот Совет на Република Северна Македонија** („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.102/2019);
- **Закон за судскиот буџет** („Службен весник на РМ“ бр. 60/2003, 37/2006, 103/2008, 145/2010);

- **Закон за Академијата за судии и јавни обвинители** („Службен весник на РМ“ бр. 20/2015, 192/2015, 231/2015, 163/2018);
- **Закон за Народниот правобранител** („Службен весник на РМ“ бр. 60/2003, 114/2009, 181/2016, 189/2016, 35/2018);
- **Закон за Државното правобранителство** („Службен весник на РМ“ бр. 87/2007, 104/2015);
- **Закон за адвокатура** („Службен весник на РМ“ бр. 59/2002, 60/2006, 29/2007, 106/2008, 135/2011, 113/2012, 148/2015);
- **Закон за организација и работа на органите на државната управа** („Службен весник на РМ“ бр. 58/2000, 44/2002, 82/2008, 167/2010, 51/2011);
- **Закон за управните спорови** („Службен весник на РМ“ бр. 62/2006, 150/2010, 171/2010);
- **Закон за управните спорови** („Службен весник на РМ“ бр. 96/19)
- **Закон за меѓународно приватно право** („Службен весник на РМ“ бр. 87/2007, 156/2010);
- **Закон за застапување на Република Македонија пред Европскиот суд за човекови права** („Службен весник на РМ“ бр. 67/2009, 43/2014, 64/2018);
- **Закон за извршување на одлуките на Европскиот суд за човекови права** („Службен весник на РМ“ бр. 67/2009, 43/2014);
- **Деловник на Собранието на Република Македонија – пречистен текст** („Службен весник на РМ“ бр. 54/2013)
- **Деловник на Уставниот суд на Република Македонија** („Службен весник на РМ“ бр. 70/1992)
- **Судски деловник** („Службен весник на РМ“ бр. 66/2013, 114/2014);
- **Кодекс на судиската етика;**
- **Етички кодекс на јавните обвинители;**
- **Европска Конвенција за заштита на човековите права и основните слободи (согласно Протоколите број 11 и 14, со протоколите 1, 4, 6, 7, 12, 13 и 16);**
- **Европска Конвенција за меѓусебна правна помош во кривичната материја, со додатен протокол;**

- Европска Конвенција за екстрадиција со додатен протокол и втор додатен протокол;
- Европска Конвенција за трансфер на осудени лица, со дополнителен протокол;
- Европска повелба за статусот на судиите (www.coe.int);
- Препорака R (94) 12 на Комитетот на министри до државите-членки за независноста, ефикасноста и улогата на судиите (www.coe.int);
- Препорака R (2000) 19 на Комитетот на министри до државите-членки за улогата на јавните обвинители во кривичниот систем на правдата (www.coe.int);
- Кодекс на однесување на судиите – Нацрт од Бенгалор;
- Статут на Меѓународниот кривичен суд (Римски статут).

Задолжително е тековно следење на измените и дополнувањата на постојните закони и прописи, или донесувањето на нови закони, кои стануваат составен дел на програмата, со нивно објавување во Службен весник на Република Македонија.

Корисни интернет-линкови:

- Општи информации за ЕУ: www.europa.eu
- Пристап до Правото на ЕУ: <http://eur-lex.europa.eu>
- Институции на ЕУ и други тела: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/index_en.htm
- Договори на ЕУ: http://europa.eu/about-eu/basic-information/decision-making/treaties/index_en.htm
- Извори на правото на ЕУ: http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/decisionmaking_process/114534_en.htm
- Постапки за донесување на одлуки во ЕУ: http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/decisionmaking_process/ai0016_en.htm
- Судски систем на ЕУ: https://e-justice.europa.eu/content_judicial_systems-14-en.do
- Суд на правдата на ЕУ: <http://curia.europa.eu>
- Судска заштита пред судовите на земјите-членки на ЕУ: http://ec.europa.eu/eu_law/your_rights/your_rights_en.htm
- Европска Комисија: <http://ec.europa.eu>
- Европски парламент: <http://www.europarl.europa.eu>
- Европски совет/Совет на ЕУ: <http://www.consilium.europa.eu>
- Европски центар за мониторинг на дроги и зависности од дроги: <http://www.emcdda.europa.eu>
- Европска агенција за надворешни граници: <http://frontex.europa.eu>

- Висок претставник за Заедничка надворешна и безбедносна политика:
<http://www.eeas.europa.eu>
- Европска централна банка: <https://www.ecb.europa.eu>
- Европски суд за човекови права:
http://www.echr.coe.int/Documents/Court_in_brief_ENG.pdf
- http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/2/2/5/?all=1
- http://www.europedia.moussis.eu/books/Book_2/2/4/3/?all=1
- <http://www.eu2015lu.eu/en/la-presidence/luxembourg-et-ue/luxembourg-siege-institutions-europeennes/index.html>

7. ПРОГРАМИ ЗА ПОЛАГАЊЕ НА ЕДЕН ОД ТРИТЕ НАЈЧЕСТО КОРИСТЕНИТЕ ЈАЗИЦИ НА ЕУ (АНГЛИСКИ, ФРАНЦУСКИ И ГЕРМАНСКИ)

Овие се граматичките и лексичките содржини што кандидатите треба да ги знаат за да го положат испитот по Англиски јазик Б1 ниво според Европската јазична рамка на Советот на Европа.

These are grammar and vocabulary topics candidates need to know in order to pass the English exam at B1 level according to Common European Framework of Reference for Languages (CEFR).

B1 Grammar topics

Adverbs

Both, either, neither

Broader range of intensifiers; So, such, too, enough

Comparatives and superlatives

Question tags

Conditionals, 2nd and 3rd

Connecting words expressing cause and effect, contrast etc.

Embedded questions

Future continuous

Modals - must/can't deduction

Modals – might, may, will, probably

Modals – should have/might have/etc

Modals - must/have to

Past continuous

Past perfect

Past simple

Past tense responses

Phrasal verbs, extended

Prepositions of place

Present perfect continuous

Present perfect/past simple

Reported speech (range of tenses)

Simple passive

Wh- questions in the past

Will and going to, for prediction

Vocabulary Topics

Appliances | Buildings | Clothes | Colours | Education | Entertainment and Media | Environment | Food and Drink | Health, Medicine and Exercise | Hobbies and Leisure | House and Home | Language | Personal Feelings, Opinions and

[Experiences](#) | [Places: Countryside](#) | [Places: Town and City](#) | [Services](#) | [Shopping](#) | [Sport](#) | [Technology and Communications](#) | [The Natural World](#) | [Travel and Transport](#) | [Weather](#) | [Work and Jobs](#)

Програма Б1 – Тест

Овие се граматичките и лексичките содржини што кандидатите треба да ги знаат за да го положат испитот по француски јазик Б1 - ниво според Заедничката европската референтна рамка на јазиците.

Voici les contenus grammaticaux et lexicaux que les candidats doivent savoir pour réussir, l'examen de français Niveau B1 selon le Cadre Européen Commun de Référence pour les Langues (CECRL).

Contenus grammaticaux – Niveau B1

Les temps du passé :

- Passé composé ou imparfait – *situation ou évènement dans le récit au passé*
- L'accord du participe passé avec le sujet (auxiliaire être) / avec le COD (auxiliaire avoir)
- Le plus-que-parfait

Le conditionnel présent – *le souhait* (« *j'aimerais* », « *je voudrais* », « *ça me ferait plaisir de...* »)

Le conditionnel passé – *le regret*

Le discours rapporté au présent et au passé

La concordance des temps

Le subjonctif – *La possibilité, l'obligation*

Quelques verbes de sentiments + subjonctif

Quelques verbes d'opinion + subjonctif

Le passif - *la description d'une action / la mise en valeur du sujet de la phrase à la place du pronom « on » (quand on ne connaît pas l'auteur de l'action)*

Le gérondif – *la manière, la condition, la simultanéité*

L'expression de l'hypothèse :

- l'expression de l'hypothèse certaine (*la condition*) : si + présent > futur
- l'expression de l'hypothèse incertaine : si + imparfait > conditionnel présent
- l'expression de l'hypothèse non réalisée (*le regret*) : si + plus que parfait > conditionnel passé

Les pronoms possessifs

Les pronoms démonstratifs

Les pronoms relatifs simples (qui, que, dont, où)

La localisation temporelle : les prépositions et adverbes de temps

La localisation spatiale : les prépositions et adverbes de lieu

Les adverbes de manière (en -ment)

Les doubles pronoms

Les articulateurs chronologiques du discours (d'abord, ensuite, enfin / premièrement, deuxièmement ...)

Les articulateurs logiques simples : cause, conséquence, opposition (donc / puisque / comme / alors / pourtant / alors que ...)

La conjonction « pour que » + subjonctif

Lexique

La vie quotidienne : les loisirs, les sorties, les achats, les transports en commun, les voyages....

Les personnes : la description physique, le caractère, les vêtements, les sentiments

Les lieux : la ville, la campagne, la géographie physique ...

Les événements : rencontres, incidents, accidents, phénomènes naturels...

Les médias : les programmes télévisés, les journaux, Internet ...

Les sujets d'actualité (vie quotidienne et faits de société)

Les arts : le cinéma, la littérature romanesque

Академија за судии и јавни обвинители

Граматички и лексички содржини за испитот по Германски јазик Б1

B1 Grammatik

Verb: Präsens, Perfekt, Präteritum, Plusquamperfekt, Futur I, Partizip I, Partizip II, Infinitiv, Konjunktiv II von haben, sein, werden, mögen, würde + Infinitiv, Passiv Präsens mit Modalverben, Passiv Perfekt, Passiv Präteritum, Reflexive Verben, Rektion der Verben, Imperativ, Trennbare Verben, lassen, Modalverben (Präsens, Präteritum), Ausdrücke mit es

Substantiv: Substantivierung von Verben und Adjektiven, N-Deklination, Genitiv mit definitem, indefinitem, mit Demonstrativ und Possessivartikel

Satz: Satzstellung (Pronomen bei Verben mit zwei Ergänzungen), Temporalsatz, Relativsatz (mit Nominativ, Genitiv, Dativ und Akkusativ, mit Präposition), Infinitivsatz mit „zu“, uneingeleiteter NS mit Verberststellung, indirekte Fragesätze, Finalsätze (damit, um ... zu), Fragesätze

Adjektiv: Adjektivdeklinaton, Komparativ und Superlativ (attributiv und adverbial), Partizip Präsens als Adjektiv, Partizip Perfekt als Adjektiv

Artikel: Demonstrativartikel (derselbe), Indefinitartikel (wenige, ein paar, einige, manche)

Präpositionen: temporal (mit, über, während, seit, vor...), lokal (innerhalb, außerhalb, neben, herum, ...), Präpositionen mit Genitiv (wegen, trotz ...), Wechselpräpositionen

Konjunktionen: dass, aber, denn, ob, seit, so dass, obwohl, darum, deswegen, trotzdem, falls, weil, da, bevor, während, nachdem, sowohl ... als auch, nicht nur ... , sondern auch, weder ... noch, zwar ... aber, je ... desto, entweder ... oder, indem, sodass, (an) statt/ohne ... zu, damit / um ... zu, als ...ob, sondern

Pronomen: welcher, Indefinitpronomen (man, mancher, irgendwelcher, ...), Relativpronomen (Nominativ, Genitiv, Dativ, Akkusativ), Possessivpronomen, Reflexivpronomen (Akkusativ, Dativ)

Ordnungszahlen

Pronominaladverbien

B1 Vokabular

Überraschung, Wut, Enttäuschung, Meinung, Vorschläge, Zustimmung, Widersprechen, Gesprächsführung, Feiertage, Feste, Traditionen, interkulturelle Vergleiche, Kochrezepte,

Charakterisierung für Speisen und Getränke, Beschwerdebrief, Telefonische Auskünfte, Broschüren, Prospekte, Charakterisierung von Beruf und Arbeit, Berufsausbildung und Laufbahn, Öffentliche Dienstleistungen, Ämter, Verwaltung, Liebesbeziehung, Ehe und Familie, Bekanntschaft und Freundschaft, Theater, Kino, Konzert, Ausstellungen, Literatur, Rezensionen, Kurzgeschichten, Bildungswesen, Unterricht, Lernen, Weiterbildung, Universität, Sprachen und Bezeichnungen von Sprachen, Sprachen lernen, Landeskunde (deutschsprachige Länder)

https://www.goethe.de/pro/relaunch/prf/en/Goethe-Zertifikat_B1_Wortliste.pdf

Академија за судии и јавни обвинители
Павел Шатев
Претседател на Управен одбор,
Сашо Рајчев